

Zákona bylo však břemeno interpretováno různě – jako hlad, bída, pohana, jako břemeno vykořisťovaného národa. Jestliže budeme interpretovat slova „namáhat se“ a „nést břemeno“ s přihlédnutím k naší situaci, můžeme tím rozumět lidi, kteří se marně plahočí, aniž by však z jejich práce něco vzešlo. Ustavičně pracují, avšak nedokážou se ze své práce radovat. Jsou svou prací zcela pohlceni. Jsou svírání vnitřním a vnějším tlakem, který je neustále nutí něco dělat. Může to být jejich špatné svědomí, které způsobuje takový tlak, může to být dáno výchovou. Příliš se ztotožnili se slovy rodičů, že člověk si musí svůj život zasloužit, že musí neustále pracovat. Možná se za tím skrývá strach, aby je okolí neocejovalo jako lenivé a neschopné. Když si chtěli jako děti hrát, byli vnímáni jako budižkničmové. To se v některých lidech zakořenilo natolik, že si v dospělosti vždy najdou něco na práci. Pro jiné lidi je jejich lopota identická se stálým přetěžováním. Tito lidé mají pocit, že nedokážou vyhovět požadavkům, které na ně kladou ostatní. Mají strach, že je okolí odepíše, že jim bude vytýkat jejich nedostatky. Proto se plahočí a sužují. Německé slovo *Plage* (česky: soužení, útrapy; pozn. překl.) pochází z latinského slova *plaga* – rána, úder, zranění, trest nebes. Lidé vnímají soužení nebo dřinu jako ránu. Nebesa mne trestají, proto se musím tak držet. Slovo soužení souvisí rovněž se slovem kletba. Mnozí pociťují soužení jako životní kletbu, která nad nimi visí. To je patrné již ve Starém zákoně při vyhnání z ráje, když Bůh promlouvá k Adamovi: „Zlořečená buď země kvůli tobě, s námahou z ní budeš jíst po všechny dny svého života“ (Gn 3,17).

Anselm Grün – Pokoj v srdci

Další texty v týdnu

Po: Oz 2,16b.17b-18.21-22; Mt 9,18-26
 Út: Oz 8,4-7.11-13; Mt 9,32-38
 St: Oz 10,1-3.7-8.12; Mt 10,1-7
 Čt: Oz 11,1-4.8c-9; Mt 10,7-15
 Pá: Př 2,1-9; Mt 19,27-29
 So: Iz 6,1-8; Mt 10,24-33

Podstata pokory nespočívá v tom, že jsme malí a ubozí, protože člověk může docela dobře být zároveň bezvýznamný a arogantní. Nespočívá ani v tom, že se cítíme být malí a neužiteční, protože takový pocit může být dán i komplexem méněcennosti či špatným úsudkem vedoucím spíše k depresi a k sebezničujícímu jednání než k pokoře. Nespočívá ani v tom, že o sobě prohlašujeme, že jsme malí, protože mnozí to o sobě prohlašují, ale ve skutečnosti tomu nevěří, anebo to prohlašují, protože je to v jejich kultuře považováno za správné. Pokora spočívá v tom, že se učiníme malými a že se takovými učiníme z lásky, abychom sloužili druhým a abychom je vyzdvihovali.

Raniero Cantalamessa – Biblické inspirace

Ježíš přijímá všechny s otevřenou náručí, nese na svých ramenou naše kříže a říká nám: „Odvahu! Svůj kříž neneseš sám! Já ho nesu s tebou. Já jsem zvítězil nad smrtí a přišel jsem proto, abych ti dal naději a život (srov. Jan 3, 16).“ (...) Drazí mladí, přinášejme na Kristův kříž naše radosti, naše trápení, naše neúspěchy. Nalezneme otevřené srdce, které nás chápe, které nám odpouští, miluje nás a žádá nás, abychom stejnou lásku vnášeli do našeho života, abychom stejně milovali naše bratry a sestry..

Papež František v Rio de Janeiro 26. 7. 2013

Uvedené knihy je možné zakoupit na adrese www.ikarmel.cz

Prameny, odkazy

Daniel J. Harington – Evangelium podle Matouše – Sacra pagina; Silvano Fausti – Nad evangeliem podle Matouše; Petr Karas – Boží slovo na každý den; Angelo Scarano – www.pastorace.cz; Petr Mareček – www.biblickedilo.cz

Vydává Pastorační středisko brněnské diecéze ve spolupráci s Karmelitánským nakladatelstvím jako součást diecézního biblického programu Vezmi a čti.
 Ke stažení na www.vezmiacti.cz.

biblický program brněnské diecéze 2010 - 2013

www.vezmiacti.cz

14. neděle v mezidobí – cyklus A

6. července 2014

²⁵Ježíš se ujal slova a řekl: „Velebím tě, Otče, Pane nebe a země, že když jsi tyto věci skryl před moudrymi a chytrými, odhalil jsi je maličkým; ²⁶ano, Otče, tak se ti zalíbilo. ²⁷Všechno je mi dáno od mého Otce. A nikdo nezná Syna, jenom Otec, ani Otce nezná nikdo, jenom Syn a ten, komu to chce Syn zjevit. ²⁸Pojďte ke mně všichni, kdo se lopotíte a jste obtíženi, a já vás občerstvím. ²⁹Vezměte na sebe moje jho a učte se ode mě, neboť jsem tichý a pokorný srdcem, a naleznete pro své duše odpočinek. ³⁰Vždyť moje jho netlačí a mé břemeno netíží.“

Mt 11,25-30

Úvod k meditaci

Toto krásné místo z Matoušova evangelia zdůrazňuje, že Ježíš přišel především pro slabé, ne zrovna úspěšné a druhými příliš snadno *odepsané*. Oni zvláště jsou pozváni, aby ho následovali. Silní a úspěšní jsou naopak varováni, aby nespolehali jen sami na sebe, ale aby hledali pravou moudrost u Otce, Pána nebe a země. Jaké jsou moje slabé a silné stránky, jakými dary mne Pán obdaril a jakými méně? Jak tyto dobré stránky, dary mohu hodnotit ve světle tohoto evangelia? Kdy a kde vnímám, jak mne Pán občerstvuje, dává mi sílu?

Výklad biblického textu

Kontext: Mnozí židovští náboženští hodnostáři Ježíše odepsali, galilejská města nepřijala jeho poselství. Kdo je tedy Ježíš? Proč by ho měl člověk přijmout? Ježíš k tomuto zaujímá postoj ve výpovědi, která je neopakovatelně výstižná a zásadní. Obrací se k Bohu modlitbou chvály a díky (Mt 11,25n). Sám o sobě vypovídá, jaký je především jeho vztah k Bohu. V tomto verši také vyjadřuje paradox, že poslední jsou prvními a první posledními – jeho slovo přijímají hlavně malí lidé, kteří se v očích světa zdají bezvýznamnými. Ježíš se opět obrací na lidi a zve je, aby ho přijali s jeho poselstvím (Mt 11,28-30).

25 Velebím tě, Otče, Pane nebe a země, že když jsi tyto věci skryl před moudrymi a chytrými, odhalil jsi je maličkým: Oslovení *Otče* je pravděpodobným překladem aramejského *Abba*, slova označujícího velkou důvěrnost. Důvod Ježíšova dikůvzdání Otci spočívá ve dvojí činnosti – *skrýt a zjevit* – obojí odpovídá jeho vůli. Adresáti jsou postaveni do protikladu: na jedné straně *moudří a rozumní*, na druhé straně pak *maličci*. První lze ztotožnit s lidmi, kteří nesou odpovědnost za židovské náboženství, mají za úkol vykládat Zákon a přitom se uvěznili ve svých teologických schématech. Jsou to ti, kteří odmítli spásnosné Ježíšovo poselství. Sami se totiž svým soběstačným postojem a svými předsudky vyloučili z nového Božího zjevení, které však oslovuje *maličké*, kteří ho přijímají (srov. Mt 10,42; 18,2-6.10.14). Maličci jsou otevření pro nové poznání Boha, nenárokují si monopol na pravdu.

27 A nikdo nezná Syna, jenom Otec, ani Otce nezná nikdo, jenom Syn a ten, komu to chce Syn zjevit: Mezi Ježíšem a Bohem existuje jedinečný, vzájemný a vylučný vztah Syna a Otce. Bůh je Otcem Ježíše a Ježíš je Synem Otce. Kým Ježíš je, ví jen Bůh jako Otec

1. čtení:

Zach 9,9-10

2. čtení:

Řím 8,9.11-13

Evangelium:

Mt 11,25-30a

Srovnání:

Lk 10,21-22;

1 Kor 1,26-29;

Mt 28,18;

Jan 3,35;

Jer 31,25;

Jer 6,16;

1 Petr 2,21;

1 Jan 5,3

– a kdo je Bůh, ví jen Ježíš jako Syn. Znájí se navzájem na základě hlubokého a živého společenství. Nejedná se tedy především o poznání rozumové, ale hluboce osobní. Lidé neznají Ježíše, i když ho posuzují tak sebejistě. Chtějí se s ním rychle vypořádat. Zná ho pouze Bůh – jako Syna – v jeho úplné náklonnosti a lásce k Otci. Rovněž pouze Ježíš zná Boha – jako Otce – v jeho úplné náklonnosti a lásce vůči Synu – a jeho prostřednictvím vůči všem bytostem, které stvořil a kterým vládne.

28-29 Pojdte ke mně všichni, kdo se lopotíte a jste obtíženi, a já vás občerstvím. Vezměte na sebe moje jho a učte se ode mě: Ježíš zve ty, kdo jsou *obtíženi břemeny* a nesou jho (*břemeno, jho* jsou v židovství symbolem učení). Tím břemenem se míní především zákonictví farizeů (*Svazují těžká břemena a nakládají je lidem na ramena* – Mt 23,4), jejich ústní tradice s komplikovanou kazuistikou (součástí této tradice byl soubor 613 přikázání). Právě těmto vyčerpaným a znaveným Izraelitům Kristus slibuje spočinutí, *oddechnutí* (podobně jako Moudrost – Sir 6,28; 51,27). Je překvapivé, že Pán zve nejprve k sobě, a teprve pak vybízí přijmout jho svého učení.

neboť jsem tichý a pokorný srdcem: Liturgický překlad není přesný: slovo *tichý* bychom měli nahradit přívlastky *mírný, laskavý, shovívavý*. Příslušné řecké slovo označuje totiž postoj přátelský, sklánějící se k druhému člověku. Je to opačný postoj než tvrdost, ryzí zákonictví, které se neohlíží na člověka. I druhý přívlastek (*pokorný srdcem*) obsahuje v zásadě stejnou myšlenku: Kristus nevystupuje jako arogantní, povýšený učitel se zdrcující autoritou, ale mírně a pokorně, skláněje se k člověku. Opět se ukazuje rozdíl mezi Kristem a farizei: rozdíl nejen v učení (učení farizeů „tlačilo“, kdežto Kristovo „netíží“), ale i ve vnitřním a vnějším postoji (farizeové vystupovali s povýšeností a ctižádostí – Mt 23,5-11; Kristus s pokorou).

a naleznete pro své duše odpočinek: Skvělé vyjádření o nalezení odpočinku nacházíme i u Jeremiáše: „Stoupněte si na začátky cest a dívejte se, ptejte se na staré stezky: Která cesta je dobrá? Po té chodte, a najdete odpočinek pro své duše“ (Jer 6,16).

30 Vždyť moje jho netlačí a mé břemeno netíží: Jinde se překládá „mé jho je příjemné“. Příjemnost tohoto jha spočívá v přátelství s laskavým Ježíšem, který svým jhem-učením nestresuje svoje následovníky, ale dává jim ho jako cestu k bohatšímu životu.

K tématu

Bez přijímaček a bez školného

Pojďte ke mně, všichni, kdo se lopotíte a jste obtíženi, a já vás občerstvím. (Mt 11,28)

Kdyby se tento Ježíšův výrok objevil v dnešní době na billboardech, vsadím se, že většina lidí by ho pochopila jako další reklamu na wellness. Představili bychom si všechny možné i nemožné druhy masáží, koupele bublinkové i nebubbleové, saunu a jiné vymoženosti. A samozřejmě ceny troj- až čtyřciferné. Málokdo by si asi uvědomil, že jde o pozvání do školy. Do školy náročné, ale nádherné, kde vyučuje sám Ježíš, ten, který je „tichý a pokorný srdcem“. K těm, kteří vybízí své žáky a zaručuje jim, že absolvováním jeho školy naleznou pro své duše odpočinek. Neslibuje jim ráj na zemi, ale slibuje sílu, jejímž zdrojem je sám Bůh.

Pane, prosím tě za všechny, kteří jsou unavení, sklíčení, vysílení, bezradní nebo zoufalí, kteří nevědí kudy dál. Prosím, dej se jim poznat. Pošli jim člověka, pošli jim své slovo, které je do tvé školy zavede. Pošli jim do cesty radostné křesťany, kteří jim na svých vlastních životech dokážou názorně demonstrovat ten propastný rozdíl mezi životem bez tebe a životem s tebou.

Marie Svatošová – Máme proč se radovat

V Ježíšově době rabíni přirovnávali Tóru, Boží zákon, ke jhu, které má člověk nést. Odvolávali se přitom na odpovědnost těch, kdo vstupovali do smlouvy s Bohem. Toto jho se stávalo stále těžším, za což mohly rigorózní interpretace náboženských autorit Izraele. Příkazy, které Bůh daroval svému lidu jako výraz autentické svobody, se proměnily v „těžká a neúnosná břemena“ (srov. Mt 23,4). I Ježíš předstupuje před ty, kdo mu naslouchají, jako učitel a vůdce (srov. Mt 23,10), avšak zcela odlišný učitel, který interpretuje Tóru vlastním životem, a tak ze zákona činí pramen svobody. On je tichý a trpělivý vůči svým učedníkům, respektuje ty, s nimiž se střetává, odmítá jakoukoli aroganci, nezavrhuje hříšníky, je pokorný ve svém srdci před Bohem, protože se mu ve všem bezvýhradně podřizuje. Když Ježíš takto jedná způsobem, nechce tím rušit etické požadavky smlouvy s Bohem. Hlásá pravdu milosrdně, se soucitem, nikdy ji neodtrhuje od lásky! Taková rovnováha je obtížný úkol, Ježíš však vždy dokázal být tichý, a zároveň naplňovat roli učitele ve vztahu ke svým učedníkům, aniž by na ně nakládal nesnesitelná břemena a aniž by na hříšníky pohlížel s tvrdým cynismem.

Tak jednal až do konce své pozemské existence, jak je to patrné z prorockého gesta, jež učinil při svém příjezdu do Jeruzaléma na oslu, když byl zástupcem provoláván jako Mesiáš, Mesiáš pokorný a tichý (srov. Mt 21,5; Zach 9,9).

Ano, Ježíš je tichý rabbi pokorného srdce, který dává povzbuzení a pokoj těm, kdo se cítí být znaveni a utiskováni a kdo zbloudili na křivolakých stezkách svého života. Ježíšovo jho, Tóra učiněná osobou, netlačí a netíží. Kdokoli přijme jeho tichost, může už nyní zakoušet blahoslavenství, které s ní Ježíš spojil: „Blahoslavení tiší, neboť oni dostanou zemi za dědictví“ (Mt 5,5). Touto zemí je míněna země živých, Boží království, život věčný.

Enzo Bianchi – Hlásej Slovo – cyklus A

Uprostřed Matoušova evangelia se nachází zvláštní text, o kterém vedou vykladači Bible odnepaměti spory. Ježíš zde velebí Boha Otce (Mt 11,25-30). Po Janově kladném úsudku o Ježíšovi a bédování nad galilejskými městy, která Ježíše odmítla, velebí Ježíš Boha za to, že neznalým lidem zjevil, kým ve skutečnosti opravdu je – Synem Boha Otce. Po této chvále Boha následuje Ježíšovo pozvání určené všem, kteří se namáhají a trpí pod tíhou života: „Pojďte ke mně všichni, kdo se lopotíte a jste obtíženi, a já vás občerstvím. Vezměte na sebe mé jho a učte se ode mě, neboť jsem tichý a pokorný srdcem, a naleznete pro své duše odpočinek. Vždyť mé jho netlačí a mé břemeno netíží“ (Mt 11,28-30).

Poté, co Ježíš ve své chvále Boha zjevil, kým ve skutečnosti je, mluví o spáse, již daruje těm, kteří k němu přijdou. Tuto spásu popisuje v podobenství o pokoji. Ježíš přijímá pozvání k odpočinku od Ješuy Siracha, který zve do svého domu nevzdělané, aby tam našli pokoj (srov. Sir 51,23-27). Ten, kdo na sebe vezme břemeno moudrosti, nalezne klid. Ježíš mluví slovy Boha, jemuž prorok Jeremiáš vložil do úst tento výrok: „Toto praví Hospodin: Stůjte na cestách a vyhlížejte, ptejte se na stezky věčnosti: Kde je ta dobrá cesta? Vydejte se po ní a vaše duše naleznou klid“ (Jer 6,16). Ježíš tak ztělesňuje Boží moudrost. Ukazuje nám cestu vedoucí k dosažení opravdového života, radosti, míru a pokoje. Ježíš chápe své působení jako darování pokoje těm, kteří se sužují starostmi, kteří jsou zemdleni. Pokoj připomíná sobotní odpočinek Boha. Ježíš dává lidem podíl na Bohu, svém Otci, a na tom, co Boha charakterizuje – na nerušeném klidu, odpočinutí z radosti nad tím, že vše je dobré.

Ježíš zve všechny lidi. Nikdo z nich není vyloučen z odpočinutí, které nám chce darovat. Ti, pro které je toto pozvání určeno, jsou popsáni jako lidé, kteří vykonávají namáhavou tělesnou nebo duševní práci a musí nést svá břemena. Břemenem Matouš pravděpodobně rozumí židovský Zákon tak, jak ho vykládali farizeové. V průběhu historie výkladu tohoto